

A close-up, black and white photograph of a dog's face, focusing on its eye. The eye is strikingly colorful, with a yellow and blue iris. The dog's fur is dark and textured. The background is blurred.

De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

Dierenwelzijn in het vizier

Samenvatting

Ilse van Leiden
Manon Hardeman
Bo Bremmers
Tom van Ham
Anton van Wijk

Beke *reeks*

De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

Dierenwelzijn in het vizier

Samenvatting

Ilse van Leiden

Manon Hardeman

Bo Bremmers

Tom van Ham

Anton van Wijk

Beke // *reeks*

Samenvatting

Met het onderzoek is getracht in kaart te brengen wat de aard en omvang zijn van dieren mishandeling en dierenverwaarlozing en wat de stand van zaken is met betrekking tot de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland. Deze probleemstelling en de onderzoeksvragen die daaruit voortvloeien, hebben betrekking op het brede terrein van dierenwelzijn, maar worden in het licht van de komst van de dierenpolitie beschouwd. Met het aantasten van het dierenwelzijn (en aanduidingen van gelijke strekking) wordt bedoeld op het toebrengen van pijn of letsel aan dieren, het onthouden van zorg aan dieren en andere strafbare gedragingen die met dieren te maken hebben.

Deze samenvatting bevat de belangrijkste resultaten uit het onderzoek. De onderzoeksvragen zijn leidend en worden een voor een beantwoord. Allereerst gaan we in op wat er bekend is over de omvang en aard van dierenwelzijnszaken en de wijze van afdoening en registratie (1). Daarna (2) beschrijven we de maatregelen die bestaan om het dierenwelzijn te handhaven, de samenwerking tussen partijen op papier en in de praktijk en de ervaringen met en resultaten van deze samenwerking. Vervolgens (3) worden de belangrijkste bevindingen uit de internationale literatuur aangaande de *cruelty link* beantwoord. De samenvatting besluiten we met een slotbeschouwing (4).

1. Omvang, aard, afdoening en registratie van dierenwelzijnszaken

Hier bespreken we de belangrijkste resultaten ten aanzien van de omvang, aard, afdoening en registratie van meldingen, overtredingen en misdrijven met betrekking tot dieren. Dit betreft de eerste drie onderzoeksvragen.

1.1 Omvang, aard en afdoening

Allereerst gaan we in op de omvang, aard en afdoening van de zaken die betrekking hebben op dierenwelzijn in algemene zin en overtredingen en misdrijven in het bijzonder. Hiermee worden de eerste twee onderzoeksvragen beantwoord. Die vragen zijn als volgt geformuleerd:

Onderzoeksvraag 1: Wat is bekend over (de ontwikkeling van) het aantal meldingen, overtredingen en misdrijven dat betrekking heeft op dierenwelzijn (in het bijzonder dierenmishandeling en dierenverwaarlozing) voorafgaand aan en rondom het tijdstip van de invoering van de dierenpolitie?

Onderzoeksvraag 2: Wat is bekend over de aard van de meldingen, overtredingen en misdrijven met betrekking tot dierenwelzijn en over de afdoening van dierenwelzijnszaken?

Om de omvang van dierenwelzijnszaken inzichtelijk te maken, hebben we een data-analyse uitgevoerd van het politieregistratiesysteem en het registratiesysteem van het Openbaar Ministerie. Het systeem van het Openbaar Ministerie biedt tevens zicht op de afdoening van zaken. Daarnaast bieden de registraties van het Meldpunt 144 'red een dier', een landelijke steekproef van 250 dossiers van de dierenpolitie en de registraties van twee politieregio's een beeld van de aard en omvang van meldingen inzake dierenwelzijn en de mate waarin de dierenpolitie daar een rol in speelt. Daarnaast vormt de informatie van de Dierenbescherming een bron. Alvorens de resultaten van de analyses van de afzonderlijke bronnen te beschrijven, geven we eerst een beschouwing op de gebruikte bronnen en de reikwijdte van de cijfers.

Bronnen en cijfers in perspectief

De cijfers van de politie en het Openbaar Ministerie geven een ontwikkeling aan wat betreft het aantal geregistreerde zaken die betrekking hebben op de handhaving van de regelgeving omtrent dierenwelzijn. Ook voor introductie van de dierenpolitie in 2011 registreerden politie en Openbaar Ministerie diergerelateerde zaken. Uit de registraties van politie en Openbaar Ministerie die zijn gemaakt na de introductie van de dierenpolitie valt niet op te maken welk deel daarvan voor rekening komt van de dierenagenten. Dat geldt wel voor de meldingen die via het Meldpunt 144 binnenkomen en worden doorgeschakeld naar de dierenpolitie. Naast de meldingen via het Meldpunt 144 kunnen de dierenagenten ook zelf zaken constateren en vervolgens registreren in het politiesysteem. De gegevens uit de landelijke steekproef van 250 zaken die door de dierenpolitie zijn behandeld, verschaffen inzicht in de aard van die zaken.

Politiecijfers

De politiecijfers laten zien dat er in 2010 ruim 48.000 zaken en in 2011 ruim 46.000 zaken met betrekking tot dieren worden geregistreerd in het bedrijfsprocessensysteem van de politie (BVH). De beschikbare data over de eerste helft van 2012 laten een toename zien van het aantal politieregistraties inzake dieren. In de eerste helft van 2012 zijn er ruim 28.000 zaken geregistreerd. Mogelijk dat dit effect toe te schrijven is aan de komst van de dierenpolitie, maar dat is lastig hard te maken omdat alle politie-functionarissen zaken aangaande dieren kunnen registreren.

Over de aard van de zaken met betrekking tot dieren kunnen op basis van de politieregistraties geen heldere uitspraken worden gedaan. Het politieregistratiesysteem kent geen aparte classificatie voor dierenverwaarlozing en dierenmishandeling. Het systeem omvat twaalf categorieën die betrekking hebben op dieren, maar het is grotendeels afhankelijk van het oordeel van de betreffende politiefunctaris in welke categorie hij/zij de zaak registreert. '(Overige) meldingen betreffende een dier, 'gezondheid en welzijn dieren' en 'loslopend dier' vormen de top drie van best gevulde categorieën binnen de politieregistraties. De eerste twee categorieën zeggen echter niets over de aard en inhoud van de zaken. De zaken in het politieregistratiesysteem hoeven overigens niet altijd een overtreding of misdrijf te betreffen, maar kunnen ook een 'neutralere' inhoud hebben, bijvoorbeeld dat de politie een kat ophaalt en onderbrengt bij een pension omdat de eigenaar in het ziekenhuis ligt.

De analyse van 250 zaken van de dierenpolitie biedt wel meer inzicht in de aard van de zaken. De meldingen die de dierenagenten opvolgen, betreffen in 49 procent van de gevallen een vermoeden van verwaarlozing van een dier en in zeven procent gaat het volgens de melder om een mishandeling. De overige meldingen gaan onder andere over gevaarlijke, gewonde of dode dieren. Als de dierenagenten ter plaatse gaan kijken, blijkt het in respectievelijk negentien en twee procent van de gevallen feitelijk om verwaarlozing en mishandeling te gaan. In bijna de helft van de gevallen (44%) constateren de dierenagenten dat er niets (meer) aan de hand is.

Cijfers Openbaar Ministerie

Uit de gegevens van de twee politieregio's blijkt dat in dertien procent van de gevallen in de twee regio's een proces-verbaal wordt opgemaakt en ingestuurd naar het Openbaar Ministerie. Het aantal zaken met betrekking tot dieren dat door het Openbaar Ministerie wordt afgedaan, fluctueert over de jaren.

Tussen 2007 en 2009 zijn dat er per jaar ruim 2.000, in 2010 ruim 1.500 en in 2011 ruim 3.000. De beschikbare cijfers over de eerste helft van 2012 laten een afname zien ten opzichte van het jaar ervoor. Op basis van deze cijfers is vast te stellen dat er in elk geval geen toename van het aantal (strafrechtelijk) afgedane 'dierenwelzijnszaken' is in het eerste halve jaar dat de dierenpolitie actief is. Het beleid van het OM is erop gericht om, waar mogelijk, bestuursrechtelijk in plaats van strafrechtelijk op te (laten) treden.

De registraties van het Openbaar Ministerie laten zien dat 'vissen zonder vergunning' de grootste groep van afgedane zaken vormt. Dat percentage loopt van 45 in 2010 naar 78 in 2011 en 68 in de eerste helft van 2012. Die stijging is vermoedelijk het gevolg van de geïntensiverde aandacht in die periode voor deze overtreding. Daarna zijn dat de handel in beschermde dieren (25%) en verwaarlozing van dieren (10%). Het merendeel van de strafzaken doet het OM af met een boete. In de zaken waarin gedagvaard is, volgt ook vaak een boete. Gevangenisstraffen, al dan niet voorwaardelijk, worden in ongeveer vier procent van de zaken opgelegd.

Cijfers Meldpunt 144

Het Meldpunt 144 is tegelijk met de dierenpolitie van start gegaan. In de eerste negen maanden dat het Meldpunt 144 actief is, zijn er ruim 135.000 telefonische gesprekken gevoerd. Dit resulteerde in bijna 40.000 meldingen inzake dierenwelzijn over die periode. Het aantal meldingen fluctueert over de negen maanden tussen de 2.000 en 6.000 meldingen per maand. De gesprekken die uitmonden in meldingen worden vervolgens overgedragen aan de instanties die de melding verder afhandelen. Een van die instanties is de dierenpolitie. Van het totaal aantal meldingen neemt de dierenpolitie circa een vijfde (19%) voor haar rekening. Niet alle gevoerde gesprekken monden uit in een melding. Anders gezegd, een groot deel van de gesprekken heeft een voorlichtende, adviserende inhoud. Er is in die gevallen geen opvolging van een andere instantie nodig. Wat betreft de aard van de meldingen die het Meldpunt 144 overdraagt, gaat het in de meeste gevallen om gewonde (37%) of gevonden dieren (19%). Daarnaast krijgt het Meldpunt vooral meldingen over verwaarlozing van dieren (15%) en in mindere mate over dieren in acute nood (6%) of mishandeling van dieren (3%).

Cijfers Dierenbescherming

De meldlijn van de Dierenbescherming (Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, LID) is met de komst van het landelijke meldpunt opgegaan in Meldpunt 144. Voor die tijd kwamen er bij de LID op jaarbasis circa 40.000 oproepen binnen, waarvan er circa 8.000 uitmondde in een klacht of melding die werd uitgezet. Het aantal meldingen dat bij het Meldpunt 144 binnenkomt, ligt daarmee fors hoger.

Samengevat kan worden gesteld dat met de komst van het Meldpunt 144 en de dierenpolitie er meer meldingen met betrekking tot dierenwelzijn worden geregistreerd. Uitgaande van de gegevens van Meldpunt 144 krijgt de dierenpolitie jaarlijks zo'n 10.000 meldingen. Voor een deel zullen dat de meldingen zijn die eerder rechtstreeks bij de afzonderlijke instanties zoals de LID werden gedaan, voor een deel 'nieuwe' meldingen die zijn toe te schrijven aan de komst van het Meldpunt 144 en de dierenpolitie.

De voorlopige cijfers over het eerste half jaar van 2012 laten zien dat de rol van het Openbaar Ministerie in de afhandeling van diergerelateerde zaken kleiner lijkt te worden. Dat kan verklaard worden door het landelijke 'Afwegingskader Dierhandhaving' waarin een bestuursrechtelijke afhandeling geprefereerd wordt boven een strafrechtelijke afhandeling van dierenzaken met het oog op het dierenwelzijn.

1.2 Registratie

Onderzoeksvraag 3: Op welke wijze worden de meldingen, overtredingen, misdrijven en uitgevoerde maatregelen vastgelegd en in hoeverre is deze registratie geschikt c.q. voldoende voor een resultaatmeting?

In het onderzoek is gewerkt met data uit de registratiesystemen van politie, justitie (OM) en het Meldpunt 144. De wijze waarop er wordt geregistreerd en in hoeverre de systemen geschikt zijn voor een resultaatmeting bespreken we per datasysteem.

Politie

In het politieregistratiesysteem (BVH) worden twaalf maatschappelijke klassen (delictcategorieën) onderscheiden die betrekking hebben op dieren. Indien de politie een overtreding of misdrijf inzake dieren constateert, is het de bedoeling dat dit in een van de daartoe bestemde klassen wordt geregistreerd. Omdat de klassen elkaar kunnen overlappen en niet altijd eenduidig zijn, kan er sprake zijn van mutatiefouten. Daardoor komen niet alle dierenzaken terecht in de klassen die daarvoor bestemd zijn. Ervan uitgaande dat de registratiewijze van de politie over de jaren min of meer gelijk blijft, biedt een analyse van de maatschappelijke klassen met betrekking tot dieren wel een algemeen beeld van de ontwikkeling door de tijd. Een dergelijke analyse is uitgevoerd om de omvang te bepalen, waaruit een toename bleek in de eerste helft van 2012 die mogelijk is toe te schrijven aan de inzet van de dierenpolitie. Door deze meting over de relevante maatschappelijke klassen op dezelfde manier ook over de tweede helft van 2012 en in de daarop volgende jaren uit te voeren, kan de ontwikkeling in algemene zin gemonitord worden. In algemene zin, omdat deze klassen door alle agenten gevuld kunnen worden en niet exclusief door de dierenpolitie.

Een bron op basis waarvan wel exclusief zaken van de dierenpolitie kunnen worden bepaald, is de projectcode waarmee de dierenpolitie dierenwelzijnszaken kan labelen. Met de start van de dierenpolitie is alle politieregio's gevraagd de zaken die de dierenpolitie draait aan de hand van een aparte projectcode te muteren in het registratiesysteem (BVH). Deze code is niet vanaf het eerste moment door alle regio's en alle dierenagenten consequent gebruikt, waardoor een analyse op basis van de codes een vertekend beeld geeft. Ongeveer de helft van de regio's blijkt de projectcode – ten tijde van het onderzoek – wel goed te gebruiken, waardoor zicht gekregen kan worden op de ontwikkeling in dierenpolitiezaken bij die regio's. Een analyse van het aantal zaken op basis van de projectcodes biedt zicht op de ontwikkeling van de dierenpolitiezaken als de regio's de code eenduidig en consequent toepassen.

Voor zowel de registraties op basis van de maatschappelijke klassen als die op basis van de projectcode voor de dierenpolitie geldt dat met een systeemanalyse enkel zicht is te krijgen op de (ontwikkeling in) de omvang. Voor een verdieping van de aard van de zaken en de uitgevoerde maatregelen dient een inhoudelijk dossieronderzoek te worden uitgevoerd (zoals in onderhavig onderzoek verricht). Deze data zijn niet op systeemniveau te achterhalen.

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie houdt in het Justitieel Documentatiesysteem (JDS) de zogenaamde strafbladen bij. Hierin worden alle misdrijven en een deel van de overtredingen geregistreerd. De Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD) is een

geanonimiseerd bestand van het JDS. In deze systemen zijn de zaken op wetsartikel geregistreerd. Ten aanzien van dieren zijn er tien wetsartikelen te onderscheiden. Een analyse van een bepaalde periode biedt een algemeen beeld van de ontwikkeling van het aantal en de aard (wetsartikel) van de strafrechtelijk afgedane zaken ten aanzien van dieren. Het relateren van deze data aan de inzet van de dierenpolitie is niet mogelijk omdat zaken van de dierenpolitie niet apart worden geregistreerd.

Aangezien de aanpak van dierenwelzijnszaken ook een belangrijke bestuurlijke kant kent – die conform het ‘Afwegingskader Dierhandhaving’ van het Openbaar Ministerie bovendien wordt gestimuleerd – is het voor een toekomstige resultaatmeting van belang ook de bestuurlijke afdoeningen mee te nemen.

Meldpunt 144

Het landelijke Meldpunt 144 ‘red een dier’ is gelijktijdig met de dierenpolitie van start gegaan. Het Meldpunt 144 vormt de centrale achter de instanties die zich met dierenwelzijn bezighouden. Vanaf het eerste moment houdt het Meldpunt 144 registraties bij van alle telefoontjes die ze krijgen en de meldingen die daaruit voortkomen. Deze registratie is in Microsoftbestanden als Word en Excel bijgehouden. Op basis daarvan kunnen het aantal en de aard van de meldingen worden gemonitord. Een analyse van de bestanden van het Meldpunt 144 maakt inzichtelijk hoeveel meldingen uit de gesprekken voortkomen, wat de aard is van de meldingen en naar welke instantie de meldingen worden overgedragen.

Het Meldpunt 144 is sinds de start zoekende geweest naar een geschikt systeem. Op termijn zal worden overgestapt naar een nieuw registratiesysteem. Voorsnog is onduidelijk in hoeverre dit nieuwe registratiesysteem geschikt zal zijn om ontwikkelingen te monitoren. Belangrijk om daarbij aan te geven, is dat de registraties van het Meldpunt 144 zicht bieden op een deel van de meldingen inzake dierenwelzijn. Meldingen kunnen immers ook direct bij een instantie worden gedaan, zoals bij de politie en de NVWA.

2. De maatregelen en samenwerking op het gebied van dierenwelzijn

Veel partijen houden zich al lange tijd bezig met handhaving van en toezicht op dierenwelzijn en de hulpverlening aan dieren. De dierenpolitie is een nieuwe speler in het veld van het dierenwelzijn. We gaan in op de maatregelen ten aanzien van dierenwelzijn, zoals die door de verschillende spelers worden getroffen. Daarbij schetsen we welke afspraken er tussen de instanties zijn gemaakt en hoe deze in de praktijk worden ervaren en uiteindelijk tot resultaat leiden. Deze onderwerpen houden verband met onderzoeksvraag 4 tot en met 6, die we hierna apart beantwoorden.

2.1 Maatregelen

Onderzoeksvraag 4: Welke maatregelen zijn en worden door de betrokken instanties gezamenlijk en door iedere instantie afzonderlijk getroffen om overtredingen en misdrijven die betrekking hebben op dierenwelzijn tegen te gaan? Wat zijn de capaciteit en de inzet op de handhaving en wat zijn de te verwachten ontwikkelingen daarbij?

Aan de hand van documentstudie en interviews met de belangrijkste partijen die zich bezighouden met dierenwelzijn is inzicht gekregen in de maatregelen die zijn getroffen om dierenverwaarlozing en dierenmishandeling te voorkomen en aan te pakken. Deze maatregelen hebben betrekking op personen (inspecteurs of opsporingsambtenaren), meldpunten en convenanten.

Personen

In de eerste plaats beschikken de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) over inspecteurs die toezicht houden op de naleving van regels op het gebied van dierenwelzijn en overgaan tot bestuurlijke handhaving indien de situatie daar om vraagt. Deze inspecteurs hebben de bevoegdheid van Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). Bij de LID zijn circa veertien BOA's werkzaam, bij de NVWA werken circa 196 inspecteurs en toezichthouders met een BOA-bevoegdheid.

Ten tijde het onderzoek zijn binnen de politie circa 130 dierenagenten actief. Daarmee is de capaciteit van toezicht en handhaving op het terrein van dierenwelzijn versterkt ten opzichte van de periode voor de invoering van de dierenpolitie. Waar de NVWA en de LID zich voornamelijk richten op de bestuursrechtelijke handhaving van de regelgeving inzake dierenwelzijn is de dierenpolitie belast met de strafrechtelijke aanpak.

Met de komst van de dierenpolitie vormen de LID en NVWA de tweede lijn waar de dierenagenten een beroep op kunnen doen voor kennis en de afhandeling van zaken. Indien er een bestuursrechtelijke aanpak moet plaatsvinden, wordt dit uitgevoerd door de LID in geval van gezelschapsdieren of hobbydieren en de NVWA in geval van bedrijfsmatig gehouden dieren. Omdat de dierenpolitie zich in principe richt op gezelschapsdieren en in klein aantal gehouden hobbydieren doet zij vaker een beroep op de LID dan op de NVWA. De LID ervaart dat zij wat betreft de capaciteit die wordt ingezet op handhaving het net redt met de huidige mankracht bij een capaciteit van circa 130 dierenagenten die ten tijde van het onderzoek actief zijn. De NVWA heeft, gezien het feit dat zij zich richten op bedrijfsmatig gehouden dieren, minder te maken met de dierenpolitie. De capaciteit van de NVWA is naar eigen zeggen los van de dierenpolitie net toereikend.

Meldpunten

De instanties zoals politie, LID en NVWA kunnen vanuit hun toezichhoudende taken optreden tegen misstanden op het gebied van dierenwelzijn. Een andere, vaker voorkomende, routing is die van de opvolging van meldingen over vermeende situaties van verwaarlozing of mishandeling van dieren. Zowel de LID (in casu de Dierenbescherming) als de NVWA heeft een eigen meldpunt waar mensen een dergelijke situatie kunnen melden. Parallel aan de komst van de dierenpolitie is het landelijke Meldpunt 144 'red een dier' opgericht. Het doel van het Meldpunt 144 is het stroomlijnen van meldingen aangaande dierenwelzijn. De meldlijn van de LID is met de komst van het Meldpunt 144 gesloten voor het publiek en opgegaan in het landelijke Meldpunt 144. De NVWA heeft wel het eigen meldpunt behouden. Bij het Meldpunt 144 komen veel meer meldingen binnen dan eerder via de meldlijn van de LID. Het aantal meldingen bij de NVWA is niet toegenomen door de komst van het Meldpunt 144.

Convenanten

De dierenpolitie en het Meldpunt 144 zijn 'nieuwe' schakels op het terrein van dierenwelzijn. Voor een effectieve en efficiënte gezamenlijke aanpak zijn goede afspraken omtrent taken en verantwoordelijkheden van belang. Eind 2011 is door middel van het opstellen van convenanten de samenwerking tussen de betrokken partijen nader vorm gegeven. Er zijn twee convenanten afgesloten met de belangrijkste partijen op het gebied van dierenwelzijn: het 'Convenant Dierenhulpverlening' en het 'Convenant Samenwerking Dierenhandhaving'.

Het eerste convenant omvat afspraken omtrent de hulpverlening aan dieren die gewond of verdwaald worden aangetroffen. De convenantpartners zijn de Dierenbescherming, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) en de Federatie Dierenambulances Nederland (FDN). Het doel van het convenant is om eind 2013 te komen tot een landelijk dekkend en goed functionerend netwerk achter het Meldpunt 144. De afspraken in het convenant zijn gericht op een verbetering en professionalisering van het bestaande netwerk van dierenhulpverlening, waarbij het gaat om vertrouwen, kwaliteit en bereikbaarheid. De hulpverleningspartners moeten volgens het convenant komen tot een regeling inzake 24/7 beschikbaarheid. Daarnaast dienen er kwaliteitseisen voor dierenambulances te worden ontwikkeld en moeten de partners komen tot landelijke, uniforme afspraken over de organisatie van diergeneeskundige hulpverlening.

Het tweede convenant bevat afspraken ten aanzien van de uitvoering van de handhaving in het kader van dierenwelzijn. De handhavingspartners zijn de politie, het Openbaar Ministerie, de NVWA, de LID en de Dienst Regelingen (DR) van het ministerie van EL&I. Met het convenant wordt nagestreefd de naleving van wettelijke regels ten aanzien van het houden van en de omgang met dieren optimaal te handhaven. Waar het hulpverleningsconvenant meer een procesmatige intentie tot professionalisering bevat, worden in het handavingsconvenant concrete werkafspraken en taakafbakeningen beschreven. De reeds

bestaande afspraken over samenwerking, taakverdeling en informatie-uitwisseling tussen de LID en NVWA maken deel uit van het convenant.

In de kern komen de afspraken erop neer dat de (dieren)politie de eerste lijn is als het gaat om noodhulp aan dieren. De LID en NVWA vormen de tweede lijn waar de dierenpolitie een beroep op kan doen als het gaat om kennis of afhandeling. In geval van gezelschapsdieren en in klein aantal gehouden hobbydieren is de LID de aangewezen tweedelijnsparitij en de NVWA is dat in geval de situatie betrekking heeft op landbouwhuisdieren. Op situaties die geen noodhulp betreffen, dient te worden gereageerd door de aangewezen partij.

De dierenpolitie moet optreden tegen een concreet aantal misdrijven; artikel 36 en 37 uit de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren, artikel 254 en 254a, 350 lid 2, 425 uit het Wetboek van Strafrecht, artikel 9 en 13 uit de Flora en Faunawet en artikel 10, 16 en 21 uit de Visserijwet.

Voorts staan in het convenant afspraken ten aanzien van de vervolging en de juridische afhandeling van dierenwelzijnszaken. Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke zaken met betrekking tot dieren en voor de bestuursrechtelijke afhandeling is de Dienst Regelingen (DR) van het ministerie van EL&I verantwoordelijk.

De keuze voor de inzet van strafrecht, bestuursrecht of een combinatie van beiden, dient bepaald te worden volgens een afwegingskader dat het OM in samenspraak met de convenantpartners heeft opgesteld. Volgens het convenant moeten alle arrondissementsparketten een contactpersoon voor handhavingszaken aangaande dieren aanwijzen die de partners adviseert over het te volgen traject in de situaties die worden aangetroffen.

2.2 Samenwerking

Onderzoeksvraag 5: Wat is de stand van zaken bij de implementatie van deze maatregelen, voldoen de afspraken in de convenanten en welke knelpunten worden ervaren?

Aan de hand van interviews met dierenagenten en instanties die werkzaam zijn op het gebied van dierenwelzijn is zicht gekregen op de stand van zaken van de getroffen maatregelen en de ervaringen met de samenwerking tussen de convenantpartners. Deze geven we hierna per onderwerp weer.

Meldpunt 144

Het Meldpunt 144 is eind 2011 met een vliegende start operationeel geworden. Dat heeft zijn weerslag gehad op de kwaliteit van de doorschakeling van de meldingen. De kennis en kunde van de centralisten van het Meldpunt waren in het begin nog niet optimaal, waardoor de meldingen inhoudelijk niet altijd werkbaar waren voor de instanties waarnaar ze werden doorgeschakeld. Het nog niet op orde hebben van de processen en de kennis vertraagde de opvolging van de meldingen. Inmiddels zijn de werkprocessen aangepast en is het kennisniveau en daarmee de beoordeling van meldingen van de centralisten (door oplei-

ding en ervaring) verbeterd en verloopt het gehele proces volgens de betrokken instanties naar tevredenheid. Verwacht wordt dat de beoordeling en doorschakeling van meldingen naar de backoffices in de toekomst nog verder zullen verbeteren.

Realisatie van afspraken

De afspraken en taken op papier zijn voor de convenantpartners helder en goed afgebakend en worden door alle partijen onderschreven.

Voor wat betreft de hulpverleningspartijen geldt dat er geïnvesteerd is in de samenwerking op beleidsmatig niveau. Het nakomen van de intentionele afspraken uit het convenant ligt in de praktijk lastig, het blijkt niet haalbaar alle afspraken op korte termijn te realiseren. Er zijn volgens afspraak wel kwaliteitseisen voor de dierenambulances in ontwikkeling, maar de 24/7 beschikbaarheid van de hulpdiensten is nog niet gerealiseerd. Omdat het proces wel in gang is gezet en ‘de neuzen dezelfde kant op staan’, wordt verwacht dat met doorzettingskracht en middelen de afspraken op langere termijn wel geëffectueerd kunnen worden.

De afspraken in het handavingsconvenant liggen in vergelijking met die in het hulpverleningsconvenant minder op het niveau van intentie en proces, maar meer op concrete afspraken ten aanzien van de uitvoering van de handhaving. Deze laten zich zien in de praktijk zoals we verderop zullen beschrijven. Expliciete afspraken die het Openbaar Ministerie conform het convenant is nagekomen, betreffen het aanwijzen van een contactpersoon voor dierenwelzijnszaken bij alle arrondissementsparketten en het opstellen van een afwegingskader voor het te volgen traject in de zin van een bestuurlijk of strafrechtelijk optreden of een combinatie van beide.

Regie en sturing

Met de ontwikkeling van convenanten en daarmee de formalisering van afspraken ten aanzien van de handhaving van regelgeving op het gebied van dierenwelzijn en de hulpverlening aan dieren zijn de organisaties die daarbij betrokken zijn als ketenpartners te beschouwen. De convenantpartners ervaren deze gezamenlijke aanpak over het algemeen als positief, maar benoemen het gebrek aan regie van de keten als knelpunt. Eerder – voor de komst van het Meldpunt 144 en de dierenpolitie – was er ook geen regie, maar nu er gewerkt wordt met concrete afspraken over welke partij in welke situatie moet optreden, wordt deze regie gemist.

Samenwerking

Voor zowel de hulpverleningskant als de handavingskant geldt dat er nog niet in alle regio's en tussen alle convenantpartners sprake is van continuïteit van overleg en onderlinge afstemming. Waar in sommige regio's de netwerken structureel overleg voeren, gebeurt dat in andere regio's nog ad hoc.

Wat betreft de uitvoering van de afspraken worden er knelpunten ervaren. De partners gaan nu nog vooral reactief aan de slag met waar ze mee geconfronteerd worden en gaan in de uitvoering soms voorbij aan de afspraken over de samenwerking, zoals omschreven in het convenant.

Ten aanzien van de hulpverlening aan dieren wordt ervaren dat er veel regionale verschillen zijn in samenwerking en kwaliteit. De kwaliteitseisen voor de dierenambulances zijn in ontwikkeling. Er zijn volgens de hulpverleningspartners geen heldere afspraken over wie meldingen aangaande hulp voor dieren die niet gaan over dierenverwaarlozing of dieren mishandeling op zich moet nemen.

Wat betreft de handhavingkant van de samenwerking is de LID tevreden over de samenwerking met de dierenpolitie, maar lijkt dat voor de NVWA in mindere mate te gelden. De NVWA heeft zeker in de startfase ervaren dat de dierenpolitie op basis van meldingen naar situaties gaat waar eigenlijk de NVWA de aangewezen partij is om op te treden. Ook hier geldt dat deze ervaringen regionaal kunnen verschillen.

Kennis en ervaring van de partners ten aanzien van elkaars taken en mogelijkheden vormen een belangrijk aandachtspunt. De dierenagenten ontberen volgens de convenantpartners, maar ook volgens henzelf – zeker bij de start van de dierenpolitie – kennis en kunde om de taak optimaal uit te kunnen voeren. Daardoor moeten zij meer dan nodig een beroep doen op de partners.

De korte tijd waarin de dierenpolitie en de afspraken gestalte hebben gekregen, lijkt debet aan de knelpunten die in de praktijk worden ervaren. De partners moeten elkaar leren kennen en een beroep op elkaar kunnen en willen doen. De bevinding dat het in sommige regio's beter verloopt dan in andere ondersteunt die gedachte. De regio's waarin de samenwerking goed verloopt, beschikken over goede netwerken waarin de partners elkaar (soms al langere tijd) kennen. Overleg tussen de partners in de regio wordt als onmisbaar voor een goede samenwerking beschouwd.

Afhandeling en vervolging

De arrondissementsparketten hebben een contactpersoon voor dierenwelzijnszaken aangegeven. Het belang van dit vaste aanspreekpunt bij het Openbaar Ministerie wordt door de partners onderkend. De kennis omtrent dierenzaken wordt op deze manier in personen geborgd en voor de dierenagenten zijn er korte lijnen met het Openbaar Ministerie, waardoor ze direct geadviseerd en ondersteund worden bij het nemen van beslissingen bij het afhandelen van dierenwelzijnszaken. Door de respondenten van het OM wordt ervaren dat er grip is op de zaken en dat de routing en communicatie goed verlopen.

Volgens afspraak in het handhavingconvenant is er door het Openbaar Ministerie eind 2011 een landelijk afwegingskader inzake dierenwelzijnszaken geformuleerd, het 'Afwegingskader Dierhandhaving'. De nadruk ligt in de praktijk, conform dit kader, bij een bestuursrechtelijke aanpak; er wordt relatief weinig strafrechtelijk ingegrepen. De LID en NVWA nemen, zoals afgesproken, de bestuursrechtelijke aanpak voor hun rekening,

de dierenpolitie de strafrechtelijke aanpak. Wel is het zo dat de toepassing van het afwegingskader verschilt per regio. Het kader betreft immers een richtlijn en geen dwingend beleid. Door een aantal respondenten wordt ervaren dat in de ene regio het strafrecht vaker wordt toegepast dan in de andere regio. Dit is een gevolg van een gebrek aan eenduidige afspraken over de werkwijze binnen de politie als het gaat om de inzet van bestuurs- of strafrecht. Daar komt bij dat, terwijl op papier de verdeling van de taken en bevoegdheden helder staat omschreven, er in de praktijk onduidelijkheid bij de handhavingpartners bestaat over wat er van elkaar moet worden verwacht en wie op welke wijze moet acteren. Dit heeft ook te maken met de verschillende visie en werkwijze van de convenantpartners. De LID en NVWA benoemen daarbij de dadergerichte en reactieve insteek van de dierenpolitie versus het diergerichte en herstellende optreden waar zij de voorkeur aan geven. De interviews leren dat in het algemeen de indruk bij de convenantpartners bestaat dat de dierenpolitie – tegen het afwegingskader in – te vaak en te snel strafrechtelijk wil optreden. De geïnterviewde dierenagenten geven echter zelf aan het welzijn van de dieren voorop te stellen en om die reden zuinig om te springen met strafrechtelijk optreden. Er lijkt bij de convenantpartners sprake te zijn van een verkeerde of vooringenomen beeldvorming over elkaars aanpak en visie. Dit wordt ondersteund door de resultaten uit de dossieranalyse en de gegevens uit de twee politieregio's, die laten zien dat de dierenpolitie naar aanleiding van de meldingen zelden strafrechtelijk optreedt. Ook uit de data van het Openbaar Ministerie over de eerste helft van 2012 kan voorsnog niet worden opgemaakt dat er met de komst van de dierenpolitie meer zaken met betrekking tot dieren strafrechtelijk worden afgedaan. Op basis van dit onderzoek is onbekend hoeveel zaken bestuursrechtelijk zijn afgehandeld, maar de interviews leren dat de Dienst Regelingen (DR) van het ministerie van EL&I een forse verhoging van de werkdruk ervaart ten aanzien van zaken met betrekking tot gezelschapsdieren.

Bij de arrondissementsparketten is een vast contactpersoon voor dierenzaken aangewezen om de doorstroom van deze zaken met het oog op dierenwelzijn te bevorderen. Dat wordt door zowel de politie als het OM als zeer prettig ervaren. Een knelpunt dat ten aanzien van het vervolgingsproces wordt ervaren, is het algemene capaciteitsprobleem bij de rechtbank dat de doorstroom van zaken kan vertragen.

2.3 Resultaten

Onderzoeksvraag 6: Wat zijn de verwachte resultaten van deze maatregelen op het gebied van dierenwelzijn?

Op de resultaten van de maatregelen is zicht gekregen op basis van de bevindingen uit de data-analyse, de interviews met dierenagenten en de analyse van politiedossiers. We beschrijven deze naar onderwerp.

Meer aandacht en capaciteit voor de hulp aan dieren

Ten eerste kunnen we stellen dat de aandacht voor dierenwelzijn is vergroot. Met het Meldpunt 144 worden op centraal niveau de meldingen inzake dierenwelzijn zichtbaar. Ten tweede is er met het labelen van de dierenpolitie meer capaciteit voor de handhaving van de regelgeving inzake dierenwelzijn gerealiseerd. De dierenpolitie vormt een nieuwe schakel in de keten van instanties die zich al lange tijd met dierenwelzijn bezighouden. Door dit onderbelichte aspect van de politietaak te benoemen, wordt het signaal afgegeven dat dierenwelzijn ook door de politie serieus genomen wordt.

De data-analyse laat zien dat er sinds de komst van het Meldpunt 144 en de dierenpolitie meer zaken aangaande dieren door de politie worden geregistreerd. Daaruit kan worden opgemaakt dat de capaciteit voor de handhaving op het terrein van dierenwelzijn met de komst van de dierenpolitie niet alleen is vergroot, maar dat de politie ook daadwerkelijk meer dan voorheen de politietaak ten aanzien van dierenwelzijn op zich neemt. Van alle meldingen die bij het Meldpunt 144 binnenkomen, wordt een vijfde deel aan de dierenpolitie overgedragen. De taak van de dierenpolitie betreft in hoofdzaak het controleren van de meldingen en deze al dan niet samen met partners afhandelen.

Een centrale coördinatie en gestroomlijnde opvolging van meldingen

Het doel van het Meldpunt 144 en de convenanten is tot een gestroomlijnde aanpak van verwaarlozing en mishandeling van dieren te komen. Door een centrale coördinatie van de meldingen kan door de daarvoor toegeruste hulpverlenende of handhavende instantie adequaat en snel gereageerd worden op meldingen inzake dieren. Dit komt het dierenwelzijn ten goede. Voorwaarden daarbij zijn dat de kwaliteit van het voorportaal, het Meldpunt 144, voldoende en geborgd is, dat de samenwerking tussen de partners op het terrein van dierenwelzijn goed verloopt en dat de kwaliteit en bereikbaarheid van de handhavende en hulpverlenende instanties gewaarborgd zijn.

De getroffen maatregelen hebben een impuls gegeven aan voornoemde aspecten; het Meldpunt 144 en de convenanten hebben de partijen gedwongen tot professionalisering. Uit het onderzoek komt naar voren dat tijd, communicatie, kennis en ervaring de sleutelbegrippen zijn om de stroomlijning en de opvolging van meldingen goed te laten verlopen.

Sterkere en professionelere aanpak

Aansluitend op de opvolging van meldingen inzake dierenwelzijn volgt de afhandeling. Doordat er een afwegingskader is opgesteld voor de aanpak van dierenverwaarlozing en dierenmishandeling en er bij het Openbaar Ministerie vaste contactpersonen voor dierenzaken zijn aangewezen, kent de handhaving van de regelgeving inzake dierenwelzijn een professioneel en structureel karakter. Het probleem van dierenverwaarlozing en dierenmishandeling heeft daarmee niet alleen voet aan de grond gekregen bij de politie, maar ook bij het Openbaar Ministerie.

De kracht van de aanpak van verwaarlozing en mishandeling van dieren is met de komst van de dierenpolitie vergroot, omdat de dierenpolitie gebruik kan maken van strafrechtelijke bevoegdheden. Politieagenten hebben vanuit hun achtergrond bovendien oog voor eventuele andere strafbare feiten of misstanden. Een politieagent kan op basis van zijn bevoegdheden bijvoorbeeld een woning binnentreden en daar naast dierenverwaarlozing ook een situatie van huiselijk geweld signaleren.

In de aanpak van dierenverwaarlozing en dierenmishandeling wordt het welzijn van het dier centraal gesteld. De intensivering van de aanpak resulteert namelijk niet zozeer in vergroting van het aantal (dadergerichte) strafrechtelijke afdoeningen, maar in een toename van het volume van bestuursrechtelijke zaken.

3. Dierenwelzijn in de literatuur

Onderzoeksvraag 7: Wat is uit Nederlandse en buitenlandse studies bekend over de samenhang van deze delicten met andere delicten naar aard (bijvoorbeeld huiselijk geweld) en naar omvang? Wat is de methodologische kwaliteit van deze studies?

We geven antwoord op de vraag wat er uit internationaal onderzoek bekend is over de samenhang van geweld tegen dieren en andere delicten naar aard en omvang. Daarvoor zijn 44 internationale artikelen en 17 internationale reviews met betrekking tot dierenmishandeling en het verband tussen geweld tegen dieren en geweld tegen mensen geanalyseerd. We beschrijven allereerst de belangrijkste resultaten uit deze studies waarna we ingaan op de methodologische kwaliteit van de studies en de conclusies die we op basis van het literatuuronderzoek kunnen trekken.

Resultaten

Vrijwel alle bestudeerde onderzoeken die het verband tussen geweld tegen dieren en ander delictgedrag hebben onderzocht, tonen een (correlationele) samenhang aan. Uit de artikelen blijkt dat er een verband is tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld. In meer dan de helft van de gevallen van huiselijk geweld vindt ook dierenmishandeling plaats. Ook wordt er een verband aangetoond tussen kinderen die zijn blootgesteld aan huiselijk geweld of getuige zijn van huiselijk geweld en het later zelf plegen van dierenmishandeling. Wanneer een persoon als kind negatieve ervaringen, zoals huiselijk geweld, heeft meegemaakt, is de kans op het plegen van dierenmishandeling ruim twee keer groter. Daarnaast verhoogt het plegen van dierenmishandeling als kind de kans dat het kind als volwassene agressief en gewelddadig delictgedrag jegens anderen vertoont. Daarbij zijn de leeftijd waarop het kind start en de frequentie van het aantal dierenmishandelingen belangrijke indicatoren voor het plegen van (intermenselijk) geweld op latere leeftijd. De eerder genoemde relatie tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld blijkt ook andersom te liggen: dierenmishandeling blijkt een voorspeller te zijn voor huiselijk geweld.

Kanttekeningen

Hoewel het verband in alle studies wordt aangetoond, bestaan er veel methodologische kanttekeningen bij de betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid van de onderzoeken. Veel onderzoeken zijn retrospectief, maken geen gebruik van controlegroepen, hebben biased samples, hanteren geen heldere definities en benoemen niet de sterkte van het verband.

Enkele onderzoeken zijn methodologisch beschouwd sterk te noemen. Deze onderzoeken hebben een prospectief onderzoeksdesign en/of een grote onderzoekspopulatie met controlegroep. De kwalitatief sterkere onderzoeken tonen eveneens een verband tussen geweld tegen dieren en ander delictgedrag aan.

Conclusies

Uit de literatuurstudie kan geconcludeerd worden dat het verband tussen geweld tegen dieren en ander delictgedrag zeker bestaat, al zijn er geen causaliteitsuitspraken mogelijk. Dat wil zeggen dat indien er sprake is van geweld tegen dieren de kans groter is dat er ook interpersoonlijk geweld aangetroffen wordt dan wanneer dierenmishandeling niet voorkomt. Dat betekent echter niet dat dierenmishandeling leidt tot andere vormen van geweld of omgekeerd. Zoals verschillende onderzoekers al eerder hebben geconcludeerd, kan geweld tegen dieren gezien worden als een risicofactor voor ander delictgedrag. Dierenmishandeling op zich is niet bepalend voor het plegen van gewelddadig gedrag; er kunnen ook andere risicofactoren in het geding zijn.

4. Slotbeschouwing

Een half jaar nadat de eerste 130 dierenagenten van start zijn gegaan, hebben wij in kaart gebracht hoe het staat met de handhaving van dierenwelzijnregels, in het bijzonder ten aanzien van dierenmishandeling en dierenverwaarlozing. Vooraf is van belang aan te geven dat de maatregelen een aanvulling vormen op de specialistische organisaties die al jaren actief zijn op het gebied van dierenwelzijn. Met het labelen van dierenagenten is de capaciteit en aandacht voor dierenwelzijn vergroot, hetgeen door de bestaande partijen over het algemeen wordt toegejuicht. Een nieuwe partner op het gebied van dierenwelzijn vraagt om goede afstemming tussen de partijen, zodat zij elkaar niet voor voeten gaan lopen. Daarvoor zijn de convenanten voor handhaving en hulpverlening ontwikkeld en is het landelijke Meldpunt 144 'red een dier' opgericht. Met de formalisering van afspraken en een centraal meldpunt inzake dierenwelzijn kunnen de convenantpartners als ketenpartners worden beschouwd. Een belangrijk knelpunt dat door de organisaties wordt ervaren, is dat de regie op deze keten ontbreekt. De nieuwe maatregelen moesten op zeer korte termijn worden gerealiseerd, waardoor er weinig ruimte is geweest voor de ontwikkeling van een visie op de dierenpolitie en de plaats van de dierenpolitie in de totale keten van organisaties die zich inzetten voor het dierenwelzijn. Dit blijkt zijn weerslag te hebben op de praktijk. Eveneens vanwege de vliegende start van de dierenpolitie en het Meldpunt 144 zijn nog niet alle facetten van de samenwerking en aanpak uitgekristalliseerd. Op papier zijn de

afspraken weliswaar helder, maar de praktijk blijkt weerbarstiger. Een centrale aansturing van de keten van dierenwelzijn via het Meldpunt 144 vraagt om kennis, kwaliteit en samenwerking. Met name bij de start vormden deze aspecten een probleem, maar al werkende weg is hier een positieve verandering gekomen. De knelpunten die nu nog ervaren worden, hebben voor een belangrijk deel te maken met kennis en communicatie. De dierenagenten en het Meldpunt 144 zijn nieuw in het veld en hebben gaandeweg meer kennis verworven vanuit opleiding, maar zeker ook op basis van ervaring. De handhavende en hulpverlenende partijen hebben hun kennis met de dierenpolitie gedeeld en gaandeweg is het samenwerkingsverband aan het stabiliseren. Waar dierenagenten in het begin vaak een beroep deden op de expertise van partners lijken ze nu steeds meer zelfstandig te kunnen opereren. Ook bij het Meldpunt 144 worden de meldingen inmiddels adequater en kwalitatief beter weggezet naar de aangewezen partners. Wanneer de dierenpolitie en het Meldpunt 144 en de keten waarvan ze deel uitmaken de tijd krijgen om verder te professionaliseren, zal dit het dierenwelzijn ten goede komen. Een wezenlijke vraag daarbij is of het Meldpunt 144 onderdeel moet zijn van de politie, aangezien 'slechts' een vijfde van de meldingen die bij het Meldpunt 144 binnenkomen, wordt doorgeschakeld naar de dierenpolitie. Tegelijkertijd is hieruit te concluderen dat het Meldpunt 144 in een bredere behoefte voorziet.

Behalve de positionering van het Meldpunt 144 vormt de positie van de dierenpolitie in het brede speelveld van dierenwelzijn een aandachtspunt menen de geïnterviewden. De werkzaamheden van de dierenpolitie bestaan in het merendeel van de gevallen uit het opvolgen van meldingen, meestal met betrekking tot verwaarlozing van dieren. Conform de politietaak controleren de dierenagenten deze meldingen. Bij een belangrijk deel van deze meldingen blijkt er sprake van loos alarm; er wordt dan geconstateerd dat de situatie minder ernstig is dan de melder aangaf of dat de situatie reeds is opgelost. De meldingen die wel verdere opvolging vragen, worden slechts zelden strafrechtelijk aangepakt. Meestal treedt de dierenpolitie op door het stellen van voorwaarden, het houden van controles en het geven van advies. Daarnaast worden partners ingeschakeld voor het bestuursrechtelijk afhandelen van zaken. Hoewel deze politie aanpak feitelijk niet anders is dan bij bijvoorbeeld het optreden op het gebied van leefbaarheid en overlast is de vraag van de instanties op het gebied van dierenwelzijn of het huidige takenpakket van de dierenpolitie het meest optimaal is. Enkele partijen geven aan dat zij de toegevoegde waarde van de dierenpolitie met name zien op het gebied van thematische problemen die verband houden met criminaliteit, zoals hondengevechten en illegale handel in dieren. Tegelijkertijd wordt door de partners gewezen op het belang van het bestaan van een continuering van de samenwerking met de politie.

De kennis en expertise moeten volgens hen in personen bij de politieorganisatie geborgd zijn, waarbij minder relevant wordt geacht onder welke noemer dat wordt gedaan.

Voor de toekomst is van belang dat de werkzaamheden van de politie op het gebied van dierenwelzijn gemonitord kunnen worden. Vooralsnog bieden de bestaande registratiesy-

stemmen geen goede basis om de activiteiten van de dierenagenten op betrouwbare wijze inzichtelijk te maken. Uit de registraties van de politie en het Openbaar Ministerie zijn wel zaken die betrekking hebben op dieren te genereren, maar is niet te herleiden welke zaken gerelateerd zijn aan de dierenpolitie. De speciale projectcode waarmee de dierenpolitie de zaken kunnen labelen, biedt wel een goede basis om daar zicht op te krijgen. De omvang van de zaken van de dierenpolitie is met behulp van de projectcode, mits deze consistent door alle dierenagenten wordt toegepast, op basis van een analyse in het politieregistratiesysteem (BVH) op eenvoudige wijze te genereren. Voor een inhoudelijk beeld van de aard van de registraties en handelingen van de politie in die zaken is nader inhoudelijk dossieronderzoek – op een selectie van zaken met het label dierenpolitie – noodzakelijk. De projectcode biedt, wederom mits consistent toegepast, wel een goede basis voor de selectie van de zaken. Eenzelfde werkwijze is in onderhavig onderzoek gehanteerd. Het Meldpunt 144 is zoekende naar een nieuw registratiesysteem. Vooralsnog is niet te beoordelen of het toekomstige systeem geschikt zal zijn voor het monitoren van zaken op het gebied van dierenwelzijn.

Op het niveau van de afdoening van dierenwelzijnszaken kan een analyse in het registratiesysteem van het Openbaar Ministerie ook in de toekomst inzicht in de ontwikkeling in de strafrechtelijke afhandeling van dierenzaken bieden. Gezien de tendens dat dierenwelzijnszaken steeds vaker bestuursrechtelijk worden afgedaan, is van belang om ook analyses te verrichten in het registratiesysteem van de Dienst Regelingen (DR) van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Zoals de samenwerkingspartners aangeven, is het fundament voor de samenwerking gelegd en moet dit de kans krijgen om zich verder te ontwikkelen en te effectueren ten gunste van het dierenwelzijn. Met de introductie van het Meldpunt 144 en de dierenpolitie is het dierenwelzijn in het vizier gekomen en tijd, kennis en ervaring kunnen op termijn leiden tot een effectieve en efficiënte aanpak van verwaarlozing en mishandeling van dieren. Voor de toekomst van de dierenpolitie verdient een aantal aspecten, naast de visie, de aandacht: invulling van de dierenpolitie in capaciteit en takenpakket, positionering van het Meldpunt 144, capaciteit van partnerorganisaties, kwaliteit van mensen en processen, regie en netwerken en registratie.

